

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 4T/111/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114011227
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Monika Farkašová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2017:4114011227.4

Uznesenie

Okresný súd Nitra samosudkyňou Mgr. Monikou Farkašovou v trestnej veci proti obv. A. P. pre prečin krádeže podľa § 212 odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona, dňa 10.08.2017 takto

rozhodol:

Podľa § 241 odsek 1 písmeno f/ Trestného poriadku súd obžalobu Okresného prokurátora v Nitre sp.zn. 3Pv 399/14/4403 podanú na súde dňa 06.11.2014 na obvineného A.X. P., nar. XX.XX.XXXX v Nových Zámkoch, trvale bytom E. Y. O.. A. XXXX/X, odmieta a vracia vec prokurátorovi.

odôvodnenie:

Okresný prokurátor v Nitre podal dňa 06.11.2014 na obvineného A. P. obžalobu pre prečin krádeže podľa § 212 odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že :
dňa 29.6.2014 v popoludňajších hodinách v čase približne o 16.10 hod v E. E. L. Q. v priestoroch kláštorného kostola, s úmyslom obohatiť sa, odcudzil O. Č. z kabelky, ktorú mala prevesenú cez plece pánsku peňaženku s hotovosťou 420,- Eur a osobné doklady na meno U.. P. Č. tým spôsobom, že v záujme odvedenia jej pozornosti sa na ňu najprv zozadu natlačil a z kabelky jej následne vybral pánsku peňaženku, čím poškodenému U.. P. Č., nar. 06.02.1938, bytom E., Z. XXXX/X spôsobil škodu najmenej vo výške 500,- Eur.

Rozsudkom Okresného súdu Nitra sp.zn. 4T/111/2014 zo dňa 27.01.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp.zn. 1To/31/2015 zo dňa 28.04.2015 bol obžalovaný A. P. uznaný vinným z prečinu krádeže podľa § 212 odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 1 rok so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp.zn. 4Tdo 44/2016 zo dňa 28.03.2017 na základe dovolania odsúdeného A. P. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre z 28.4.2015 sp.zn. 1To/31/2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku porušený zákon v ustanovení § 319, § 37 odsek 2 Trestného poriadku v neprospech obvineného A. P. Napadnuté uznesenie krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo zrušil a zrušil aj rozsudok Okresného súdu Nitra z 27.01.2015 sp.zn. 4T/111/2014 ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Okresnému súdu Nitra prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z obsahu spisového materiálu vyplýva, že do zápisnice o výsluchu uskutočnenom v rámci prípravného konania 5.7.2014 obvinený uviedol, že navštevoval osobitnú školu v E. Y. a v súčasnosti je invalidný dôchodca. Tejto skutočnosti orgány činné v trestnom konaní nevenovali žiadnu pozornosť, hoci táto sama o sebe je spôsobilá vyvolať pochybnosť o tom, že je obvinený skutočne schopný obhajovať sa v konaní sám. Uvedenému záveru svedčí aj to, že v inom konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 1T/140/2002, táto bola jedným z dôvodov pre vydanie príkazu na vyšetrovanie duševného stavu obvineného A. P. a vypracovanie znaleckého posudku z odboru psychiatrie v prípravnom konaní. Zo znaleckého posudku znalcov z odboru psychiatrie A.. P. D. W. A.. K. K. z 26.9.2002 vyplýva, že obvinený trpí duševnou poruchou (v tom

čase 17- ročný), trpí ľahkou mentálnou retardáciou a v jeho prípade sa jedná o sociálne hendikepovanú osobnosť. Pochybnosti o spôsobilosti obvineného samostatne sa obhajovať nadobudol dovolací súd po preštudovaní spisového materiálu aj z reakcií obvineného v konaní pred súdom, ktoré sa javia ako minimálne rozporuplné a svedčia o určitej dezorientovanosti v danej problematike a spôsobe vedenia vlastnej obhajoby. Obvinený v dovolacom konaní predložil Správu o psychologickom vyšetrení od psychologičky A. D. A., Lekársku správu od posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia A. U. S. a U. W. I. z 9.2.2009. Z nich vyplýva, že obvinenému bola diagnostikovaná stredne ťažká mentálna retardácia s poruchami osobnosti a s nedostatočnými regulačnými mechanizmami emócií a motivačných tendencií. Závery všetkých troch správ sú jednoznačné, stanovená diagnóza má vplyv na zaradenie obvineného do pracovného procesu, na základe čoho bol uznaný za invalidného a poberá invalidný dôchodok, o čom predložil potvrdenie o výpláte dôchodkových dávok Sociálnou poisťovňou z 1.7.2015. Podľa dovolacieho súdu, osoba s mentálnou retardáciou, charakteristikami a prejavmi nemôže byť v žiadnom prípade považovaná za schopnú samostatne sa brániť a adekvátne viesť obhajobu vo vlastnej veci. Najvyšší súd dospel k záveru, že indispozíciu obvineného, ktorá mohla byť zrejماً aj z ďalších jeho prejavov (napr. z jazykového), bolo možné zistiť už v priebehu prípravného konania a v konaní pred súdmi nižších stupňov, a táto mala byť dôvodom pre aplikáciu § 37 odsek 2 Trestného poriadku. Keďže sa obvinený aj napriek svojej poruche v konaní obhajoval sám, pričom zo spôsobu vedenia tejto obhajoby je zrejماً jej neadekvátnosť, došlo nielen k porušeniu jeho práva na obhajobu, ale aj k porušeniu práva na súdu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie, k porušeniu zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, a dokonca aj zásady zákazu neobviňovať seba samého. Porušenie poslednej uvedenej zásady dovolací súd vidí v tom, že obvinený pod vplyvom svojej nedostatočnej duševnej spôsobilosti a obmedzenom chápaní zmyslu trestného konania v situácii, kedy bol pri svojej obhajobe odkázaný len sám na seba bez pomoci (akejkoľvek) inej osoby, mohol podľahnúť psychickému tlaku a urobiť priznanie, ku ktorému by v prípade, že by mal k dispozícii obhajcu, nemuselo dôjsť.

Podľa § 349 odsek 1 Trestného poriadku samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.

Podľa § 241 odsek 1 Trestného poriadku obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou osem rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu rozhodne jedným zo spôsobov uvedených v tomto paragrafe. V zmysle tohto ustanovenia podľa písmena f) obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu.

Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sa konanie v prejednávanej veci dostalo do štádia po podaní obžaloby. Vzhľadom na to samosudkyňa pri preskúmaní obžaloby v zmysle ustanovenia § 241 odsek 1 Trestného poriadku, preskúmala tiež celý spis ako i zákonnosť dôkazného materiálu, ako aj pripojené spisy Okresného súdu Nové Zámky sp.zn. 1T/140/2002, 1T/89/2005, 3T/190/2007, 2T/161/2007, 1T/178/2007.

Podľa § 2 odsek 9 Trestného poriadku každý, proti komu sa vedie trestné konanie, má právo na obhajobu.

Podľa § 37 odsek 2 Trestného poriadku obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

Rešpektujúc právny názor dovolacieho súdu a ustanovenie § 391 odsek 1 Trestného poriadku, Okresný súd si pripojil spisy Okresného súdu Nové Zámky a v rámci tohto prieskumu samosudkyňa zistila rovnaké skutočnosti, na ktoré poukázal dovolací súd.

Predovšetkým je treba poukázať na to, že dôkazy získané v priebehu prípravného konania, boli vykonané v čase keď obvinený nemal zvoleného a ani súdom ustanoveného obhajcu. Je teda nutné konštatovať, že takto získané dôkazy neboli získané zákonným spôsobom, a preto ich nie je možné použiť v konaní pred súdom. Vzhľadom na vyššie dôvody vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR bolo povinnosťou už orgánov činných v trestnom konaní ustanoviť obvinenému obhajcu v zmysle ustanovenia § 37 odsek 2 Trestného poriadku, aby obvinený mal zachované právo na spravodlivý proces nielen na súde ale už pri procesných úkonoch v prípravnom konaní.

Obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť realizovať svoje právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Obvinený môže realizovať svoje právo na obhajobu - vyjadrené jeho účasťou na výsluchu svedka a možnosťou klásť mu otázky, až po tom ako bol riadne upovedomený o čase a mieste vykonania výsluchu konkrétneho svedka. Obvinený musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď svedka. Obhajca má právo od vznosenia obvinenia zúčastniť sa úkonov, ktorých výsledok môže byť použitý ako dôkaz v konaní pred súdom, iba ak vykonanie úkonu nemožno odložiť a obhajcu o ňom vyzrozumieť. Obvinenému a iným vypočúvaným osobám môže obhajca klásť otázky potom, keď policajt výsluch skončí. Okresný súd v súvislosti s ustanovením § 213 Tr. por. uzatvára, že výpovede svedkov O. Č., P. Č. W. O. Z., a ani výpoveď samotného obvineného A. P. nebude možné v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní použiť, nakoľko pri vykonaní týchto procesných úkonov boli zásadným spôsobom porušené práva obvineného na obhajobu.

V súhrne súd konštatuje, že obvinenému bola reálne odňatá možnosť na výkon jeho práva na obhajobu tým, že mu obhajca nebol ustanovený po tom, čo orgány činné v trestnom konaní na základe priamej komunikácie (výsluchu obvineného dňa 5.7.2014) s obvineným zistili, že ide o osobu s nízkym vzdelaním, a preto nie je schopný sám sa náležite obhajovať, preto súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možno podať sťažnosť do 3 dní odo dňa jeho oznámenia, sťažnosť sa podáva na Okresný súd Nitra a rozhoduje o nej Krajský súd v Nitre.